

Rajko Muršič

POPOTNICA

Ne vem, če le zavoljo neznosne mrakobne sivine novembra, toda z mikroskopom bi moral iskati sledove optimizma, s katerim bi lahko napolnil popotno malho preoblečenemu Glasniku. Deloma zato, ker med bolj izkušenimi kolegi ni zaznati kakšne posebne ustvarjalne moči, ki bi zarisovala projekte in vizije sodobne etnologije na Slovenskem (s katerimi bi - nenazadnje - lahko polnili stolpce te publikacije), deloma zato, ker živimo v času, ko od nas, etnologov, le malokdo pričakuje to, česar smo zmožni in kar smo pripravljeni ponuditi domačemu in tujemu intelektualnemu "trgu", deloma zato, ker pripravljamo Glasnik v slabših pogojih kot katerikoli vaški časopis, deloma pa zato, ker niti razmere v etnologiji niti razmerja med etnologi niso takšna, da bi lahko skupaj s stanovskimi kolegi zrl v svetlo bodočnost te - nebodijetneba? - stroke.

Včasih si zaradi "mesta izjavljanja" prisiljen postaviti iskrenost v oklepaj. Toda prepričan sem, da ne hlinim ničesar, če zapišem, da se je vse skupaj pač zgodilo po naključju. Formiranje novega uredništva sem sprejel kot samo po sebi umevno dejanje/nalogo po pristanku, da sem - skupaj z Mojco - pripravljen urejati Glasnik. Nisem se potrudil pogledati, kdo so bili člani prejšnjega uredništva, ampak sem razmišljal zgolj v dveh smereh: s souredniki "pokriti" čimveč tematskih strokovnih sklopov in čimveč etnoloških inštitucij na Slovenskem, obenem pa uredništvo pomladiti - ob hkratnem upoštevanju mnenja starejših, bolj izkušenih kolegov. Upam, da mi/nama je to uspelo. Tistim članom bivšega uredništva, ki jih nisem/nisva uvrstil/a v novo uredništvo, se najprej - ne le v svojem imenu - zahvaljujem za njihov dosedanj prispevek (v) Glasniku. SED in jih vabim k sodelovanju še naprej, obenem pa se jim opravičujem, ker se z njimi nisem - osebno! - pogovoril o zadevi v trenutku, ko je prišlo do zamenjave uredništva. Nikakor ni šlo za "udar" ali izrinjanje posameznikov iz "igre" oz. stroke!

Kar zadeva novo podobo Glasnika, je pravzaprav bila - že enkrat spomladi - potrjena s strani bivšega uredništva. Upam, da smo na pravi poti. Format, h kateremu se vračamo, pač omogoča predvsem večjo fleksibilnost; Glasnik je četrtletno glasilo in v tem je njegova bistvena značilnost (in prednost).

Še na dve zadevi bi rad opozoril.

Kljub temu, da niti društvo niti uredništvo v svojem bistvu nista cenzorski instanci, se je izkristaliziralo mnenje, da naj bodo polemike, ki jih bomo objavljali v Glasniku, strokovne, torej naj govorijo *ad rem*, nikakor pa ne *ad hominem*. "Znanstveni prepiri" so za stroko v skrajni instanci večinoma vendarle koristni, zato nikakor ne mislim(o) omejevali avtonomije znanstvenega diskurza. Nasprotno: pozivam kolege, naj jasno artikulirajo tiste točke, na katerih stvari v zvezi s stroko - po njihovem mnenju - doslej niso bile dorečene. Prostor svobodne izmenjave mnenj je temelj znanosti in le "svobodna" znanost ne more postati dogmatična in zakrnela institucija. Drugačni pogledi - tudi če so zgrešeni - imajo v razvoju znanosti vendarle kumulativno moč. In tudi etnologija je znanost. Subjektivizem, zavist, nečimrnost in podobne "čednosti" znanosti, pravzaprav znanstvenikom, pač niso tuje. So celo del njenega "motorja". Toda motor tudi kvarijo, še posebej če ostajajo med kuloarji institucij. Kadar so javno razgaljene - praviloma v zelo klavni podobi -, se talijo kot pomladni sneg. In nenazadnje: stroka "enakomislečih" je Babilonski stolp. Slej ko prej se sesuje.

Druga zadeva je (ponoven) poziv k pisanju. Ker pripravljamo nekaj tematskih števil (pač v okviru material-

nih možnosti za izhajanje v naslednjem letu), vas vse pozivam k sodelovanju. Najprej gre za temo etnologije v šolah, v okviru katere bomo objavili članke iz delavnic, ki so bile septembra v Cankarjevem domu. Če niste sodelovali in če imate svoje poglede na to tematiko, nam čimprej pošljite svoje dopise in predloge (če ne, pa odmeve na objavljeno gradivo v naslednji številki). Prva številka v naslednjem letu bo posvečena antropologiji (posebej kulturni) in njenem mestu na Slovenskem. Ne bomo navijali niti za niti proti antropologiji, ampak razgrnili sveženj možnih pogledov na "stanje stvari". Obseg tem je širok, časa za pripravo svojega prispevka imate še nekaj: do 15. januarja. Drugo številko Glasnika bomo posvetili 60. obletnici Glasbeno narodopisnega inštituta in jubileju dr. Zmage Kumer, ki smo ju (praktično neopazno) praznovali letos; kasneje pa se bomo lotili tudi tematike etnološke muzejske dejavnosti. Razmislite o svojem prispevku!

Seveda nas lahko razveselite tudi z ostalimi etnološkimi umotvori, še posebej takšnimi, ki bi razširjali ali poglobljali empirične in teoretske meje naše stroke.

Za to številko smo načrtovali le 32 strani, a smo lahko Glasnik napolnili s kopico prispevkov mlajših kolegov, kar je svojevrstna vzpodbuda za bodočnost. Z intervjujem navijamo za SEM in se pridružujemo naporom za razrešitev starega (in "večnega") problema Slovenskega etnografskega muzeja; dr. Ivanu Sedeju se zahvaljujem za pogumno držo pri pristanku na objavo pogovora (vključno z nekaterimi - morebiti - provokativnimi vprašanji), ki je konec koncev vendarle usmerjen v bodočnost osrednje etnološke muzejske ustanove na Slovenskem!

Mojca Ramšak

PUNCTUM -VIJOLIČASTO

Ta številka Glasnika prinaša rubrike, ki sva jih z Rajkom poimenovala glede na "resnost" in "težo" prispevkov kot *razprave* (izvirna znanstvena dela), *iz oči v oči* (intervju), *obzorja stroke* (strokovni teksti, povzetki seminarskih in diplomskih nalog, strokovne polemike in odmevi na trenutna dogajanja, ocene knjig, razstav, poročila z raziskovalnih taborov, delavnic, konferenc ipd.) in *postržek* (kronika dogodkov, pisma, novice). To bodo stalne rubrike, v prihodnjih številkah pa bodo rubrike odpirale vrata tudi v prostore ostalih etno soban, kjer počivajo še druge vednosti in hrepenenja. Predvsem nameravamo pridobiti za odprtost nemira in poguma že (še) polenjene ali boječe študente/tke, za katere meniva, da se njihov potencial (le) odlaga v obliki raznih pisnih obveznosti na police oddelčne knjižnice in jih brez zdrsanega in ponavljajočega hvalisanja genialnih diletantov "vzgojiti" v originalno pišoče etnologe, ki bi z ekspresivno-kritično govorico ne omahovali več med svojo enkratno suverenostjo in normativnostjo stroke.

Urednika pravzaprav sejeva v zemljo, ki so jo pred nama že od leta 1956 rahljali in gnojili Milko Matičetov, Franjo Baš, Valens Vodušek, Zmaga Kumer, Janez Bogataj, Marko Terseglav, Naško Križnar in Majda Fister; z Glasnikom pa obdelujeva tisti kos vrta, kamor drugi etno-reviji Traditiones in Etnolog ne zabadata svojih lopat. Ker je bil Glasnik v svoji preteklosti povezujoči element, sad, ki je družil in ohranjal stik med etnologijo in sodelavci, obveščevalec, ki je sibal informacije in križal različne poglede na stroko, mu te tradicionalne vloge tudi tokrat ne odrekava.

In kot so to počeli že najini predhodniki, Glasniku dodajava tudi osebno noto. Vijoličasto.

Od vas, bralcev pa pričakujeva odziv in vas pozivava: "Ne mečite jaje, ampak sveže ideje!"